ఎథిక్స్

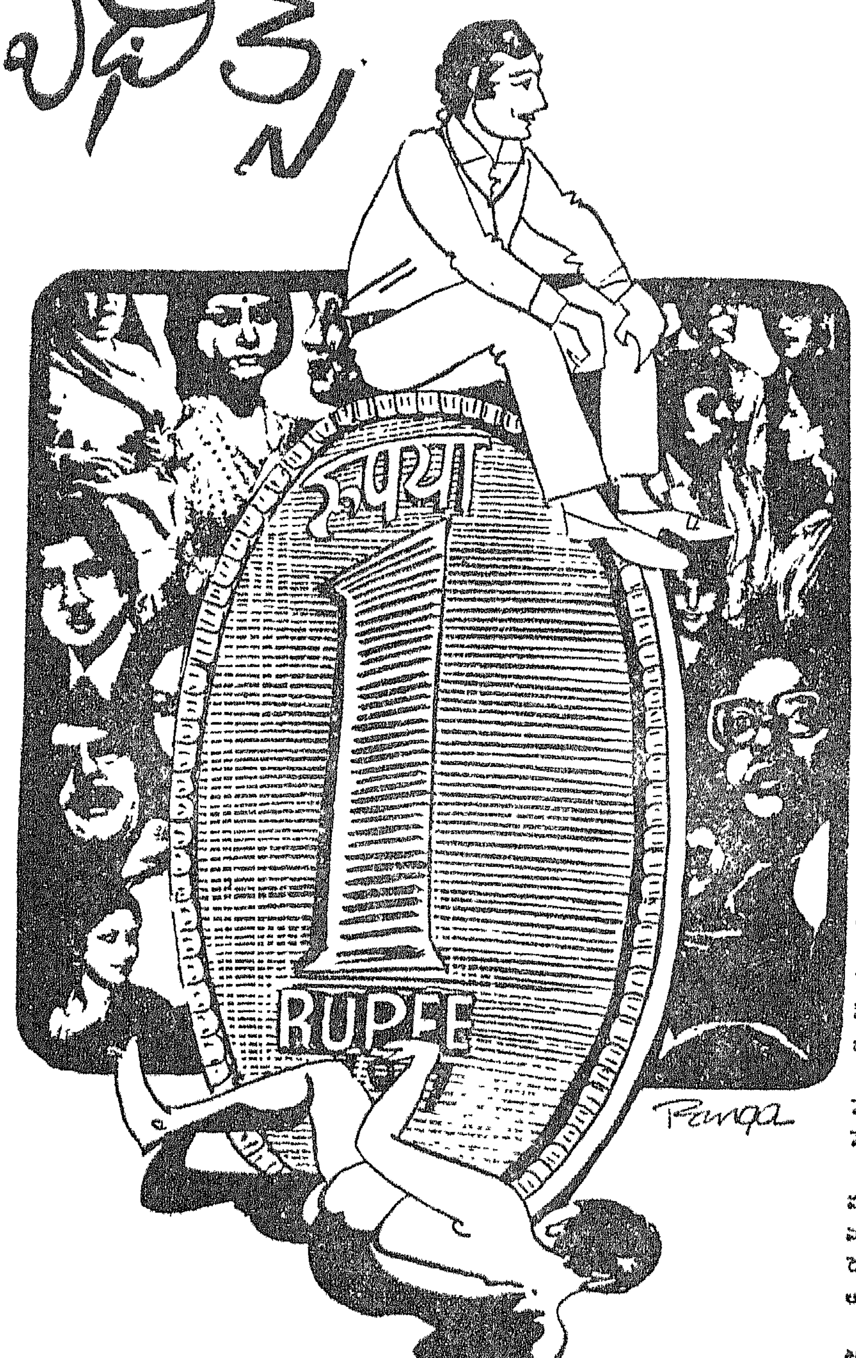

టి. జగన్నాథమ్

నే నా ఊరికి యూనివర్సిటీ వాళ్ళిచ్చిన ఎం. ఏ. డిగ్రీ, తదితర సరంజామా పట్టుకుని లెక్చరర్ ఉద్యోగం కోసం ఇంటర్వ్యూ కెళ్ళినప్పుడే తెలిసొచ్చింది పెద్దలు ఊరికి వైద్యుని ఆవశ్యకతను గూర్చి ఎంత విలువైనదిగా చెప్పారో. ఏ మాటకు ఊరు చక్కగా ఉంది— చిన్నదైనా. కాన్నైతే ఊళ్ళోని హోటల్స్ మాత్రం చాలా చెత్తగా ఉన్నై... ఆ ఊళ్ళో నాకు తెలిసిన వాళ్ళెవరూ లేకపోవటాన హోటల్లో దిగాను [illegible] చక్కని లాడ్జిలుకూడా లేవని తెలిసి. పెళ్ళిళ్ళూ అవీ జరిగే సత్రం కామోసు నిశ్శబ్దంగా బాగానే ఉంది. కాని, భోజనానికీ టిఫినూ కాఫీలకీ ఆ ఊళ్ళోని బెస్ట్ హోటలే పరమ చెత్తగా ఉంది. మరి మిగతా వాటి సంగతి ఊహించాల్సిందే.

ఇంటర్వ్యూ ఉదయమే [illegible]. నా (ప్రొఫెసరు గారే కమిటీలో ఉన్నారు. ఒక్క రెండు ప్రశ్నలు వేసి నెక్స్ట్ వచ్చాను. ఉద్యోగం దొరకటం ఖాయమని పించింది. కాని ఊరి వాతావరణం పూర్తిగా [illegible] లేదు. జలుబు తో ఒళ్ళు నొప్పులూ [illegible] తయారయింది పరిస్థితి. [illegible] ప్రైవేట్ ప్రాక్టీసు [illegible] కనబడింది. [illegible] డిస్పెన్సరీని [illegible] తెలిసింది ఆ డాక్టరు ప్రాక్టీసు ఉద్ధృతం. [illegible] ఉన్నారు. [illegible] ప్రైవేట్ డిస్పెన్సరీ అంటే [illegible], డబ్బు వెంటనే ఇచ్చేస్తాం కనుక ట్రీట్‌మెంట్ ఫాస్ట్‌గా ఉంటుం దని ఊహించిన నాకు కాస్త నిరాశ కలిగింది.

డాక్టరుగారికి పరీక్ష చెయ్యటం కంటూ [illegible] పేషెంట్సుని [illegible] తోచింది. పరీక్ష చెయ్యటం, మందు ఇవ్వటానికి ముందే డబ్బు అడిగి తీసుకోవటం, మిగతా పేషెంట్స్‌ను మధ్య మధ్యలో పలకరించటం— గమనిస్తూ కూర్చున్నాను. ఆ వాతావరణమూ పొద్దుట నుండీ నేను పడ్డ అలసటా జ్వరాన్ని తెచ్చి పెట్టింది. [illegible] డిస్పెన్సరీ అంతా ఖాళీ అయ్యాక నా వంతు వచ్చింది. నన్ను చూసి "ఎస్" అని లోనికి వెళ్ళాడు డాక్టరు. ఆయన్ను అనుసరించి లోపలికెళ్ళి పరీక్షణం చేయించుకున్నాను.

"గుడ్. ఏమిటండీ మీకొచ్చిందనీ?" అంటూనే నా కుడి చెయ్యందుకొని పరీక్షించాడు.

"కాస్త ఒంటినొప్పులుగా ఉంది— ఒక ఇంజక్షన్ ఇవ్వండి" అని, నా అనుమతి కోసం చూడకుండా సిరెంజిలోకి మందెక్కించి ఇంజక్షన్ చేశాడు. ఎక్కువ బాధ అనిపించ లేదు.

"మరో ఆరు మాత్రలిచ్చి "మూడు పూటలా వేసుకోండి. తగ్గిపోతుంది. రేపు సాయంత్రం ఓ సారి రండి" అని బయటికి [illegible].

నేను సెలవు తీసుకోబోతూ ముందు "థాంక్స్ సర్. మరి మీ ఫీజెంత చెబితే . . ." అంటోంటే మధ్యలోనే—"పరవాలేదు. రేపు రండి చూద్దాం. కాస్త రెస్ట్ తీసుకోండి ముఖ్యంగా" అన్నాడు మరో మాటకు అవకాశం ఇవ్వకుండా.

తరువాత నా బాధ మంత్రం వేసినట్టుగా తగ్గిపోయింది. బాగా కులాసా చిక్కిందికూడా. మరునాటి రోజే సెలక్షన్ తెలియడం, కాలేజీ వాళ్ళిచ్చిన అపాయింట్‌మెంట్ ఆర్డరుపై ఆ రోజే డ్యూటీలో జాయినవడం జరిగిపోయింది. కాలేజీలో చాలా మందితో పరిచయం ఏర్పడింది. మరో లెక్చరరు సహాయంతో ఒక చిన్న పోర్షనుకూడా కుదుర్చుకుని నాకు కావలసిన అత్యవసర సామాగ్రి కొంటూ సాయంత్రం గడిపేశాను. డాక్టరును [illegible] ఈ పనుల మధ్య [illegible].

ఈ విషయం నన్ను పదేపదే బాధిస్తుండేదికూడా. ఏమంటే నేను విన్న విషయాల్ని బట్టి డాక్టర్ రాజారావు పూర్తిగా డబ్బు మనిషి. ఎటువంటి వాడి కైనా డబ్బు తీసుకొనే పంపిస్తాడు. సంపాదించటంలో (ప్రఖ్యాతి) చెందిన మనిషి. ఈ రకంగానే చాలా డబ్బు, బంగ్లా, కారూ, సంపదలన్నీ ఆర్జించాడు. [illegible] మాత్రం పరిచయం లేక [illegible] లేదు. పైగా నేను [illegible] వైద్యం [illegible] ఆ చిన్న మొత్తం [illegible] అని [illegible] అనుకోవడం పెద్ద డాక్టరు గారు [illegible].

ఆ [illegible] రోజు సాయంత్రం ఆయన డిస్పెన్సరీ కెళ్ళాను. సామాన్యంగా ఆయన అక్కడ ఏడు గంటల మధ్య సాయంత్రం పేషెంట్లని కన్సల్ట్ చేస్తాడు. నే నా సమయం ఎన్నుకోవటానికి కారణం కాస్త ఫ్రీగా ఉంటాడని, ఏదైనా మాట్లాడ్డాని కవకాశ ముంటుందనీను. ఈ మారు కొత్తగా జంకుతూ వెళ్ళాను, ఆలస్యానికి ఏదైనా అసంతృప్తి వ్యక్తపరుస్తాడేమోనని. కాని, నన్ను చూడగానే ఆప్యాయమైన ధోరణిలో "రండి రావుగారూ! ఎలావుంది మీ కిప్పుడు?" అన్నాడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ. మా సంభాషణ ఎప్పటిలాగే పూర్తి ఇంగ్లీషు లోనే నడిచింది.

"కులాసాగా ఉందండి. ముఖ్యంగా ఆరోగ్యం బాగుండటంవల్లనే ఈ రెండు రోజులు రాలేదు. క్షమించాలి" అన్నాను. ఆ పరికి పేషెంట్సెవరూ లేరు. ఒక రిద్దరు రాగానే కాంపౌండరు పంపించి వేశాడు. డాక్టరు మాత్రం నన్ను పంపించే ఉద్దేశ మున్నట్లు కనబళ్ళేదు. కాసేపు నాకు ఉద్యోగం రావడం గురించి, కాసేపు కాలేజి కమిటీని గురించి మాట్లాడాడు. ఆయన ఇంగ్లీషు చక్కగా మాట్లాడతాడు. మాటల్ని బట్టి ఆయనకు ఆధునిక ఆంగ్ల సాహిత్యంతో మంచి పరిచయ మున్నట్లు తెలిసింది. మొత్తానికి మంచి స్నేహశీలిలా, సభ్యతా, సంస్కారం ఉన్న వాడిలాగానేకాక మంచి తెలివైన వాడిలా, అనుభవజ్ఞుడిలా కనిపించాడు. మరి నేను విన్న విషయాలు ఈ వ్యక్తిత్వంతో ఎలా పొందు కుదురుతాయని ఒకింత సంశయించిన మాట వాస్తవం. వచ్చే ముందు ఫీజు సంగ తెత్తాను. "మరేం తొందర లేదు. జీతం తీసుకున్నాక ఇద్దురు—ఆ రకంగా నైనా ఇక్కడి కొస్తుందురు కాని" అన్నాడు నవ్వుతూ.

మరో మూడు నాలుగు నెలల్లో ఆయనతో బాగా సన్నిహితత్వం ఏర్పడింది. గొప్ప స్నేహమని చెప్పలేను కాని, ఆయన నా కంపెనీని అభిలషిస్తున్నా డని తెలుసుకున్నాను. దీనికి మరో పెద్ద కారణమూ లేదు. ఎవరేది చెప్పినా పూర్తిగా ఓపిగ్గా వినటమూ, వినువెంటనే నా ఉద్దేశాల్ని బయటికి తెలియ చెప్పక పోవటమూ నా కున్న అలవాటు. ఆయనలో ఎవరో ఒక ఆత్మీయుడికి చెప్పుకో వలసిందే చాలా ఉన్నట్లు తట్టింది నాకు. ఊపిరి తిరగని ప్రాక్టీసూ, ఊళ్ళో సాంఘిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనాల్సిన అవసరమూ ఇవిగాక సంసార బాధ్యతలూ—వీటి మధ్య ఉక్కిరి బిక్కిరయ్యే ఈ డాక్టరుకి మరో విభిన్న వ్యక్తిత్వ ముంది. అదుగో ఆ వ్యక్తిత్వమే ఆయనకి జీవితంలో [illegible] చెప్పాలి. ఈ వ్యక్తిత్వం [illegible] సిద్ధాంతాల్ని, అనుభవాల్ని, విజ్ఞానాన్ని [illegible] చేసుకోవటానికి నా లాంటి వాడొకడు కావాలి.

ఈ విషయాలన్నీ ఇంత విస్తృతంగా ఎందుకు చెప్పాల్సి వచ్చిందంటే దాని కొక కారణ ముంది. వృత్తి పట్లా, తన చుట్టూ ఉన్న మనుషులపట్లా—ఆ వ్యక్తి పట్ల ఆయన కున్న దృక్పథం కొంత తెలుసుకుంటే తప్ప తరవాత జరిగిన ఏ సంఘటన అర్థం లేకుండాపోతుంది. ప్రతి మనిషికీ రెండో, మారెన్నో దృక్పథాలూ ధోరణులూ ఉండి తీరాలని నా మతం కాదు కాని, ఎటువంటి ప్రపంచానికీ సంబంధించిన ఒక మనిషి అంతర్యంతో అనుగుణ [illegible] అవసరం లేదని నా ఉద్దేశ్యం. పైగా అంతర్ముఖుడైన ఆ మనిషి అంతర్యం అతడి బాహిక ప్రవర్తనని, చర్యల్ని డిసైడ్ చేసి మరీ వదులుతుందని నా నమ్మకం. ఈ రెంటి సామరస్యం ఏకీభావమే మనిషి ఔన్నత్యానికి తొలి మెట్టని నా సిద్ధాంతం. మరి మా రాజారావుగారి మతం దీనికి విభిన్నం.

వారానికి మూడు నాలుగు రోజులు విధిగా సాయంత్రం పూట డాక్టరు దగ్గర కెళ్ళి కూర్చునే వాణ్ణి. డిస్పెన్సరి తాళం వేసి కాంపౌండర్లూ, నర్సుల్ని పంపేసి నన్ను కారులో ఏ నాలుగైదు మైళ్ళు ఊరి బయటకు తీసుకెళ్ళే వా డా రోజుల్లో. అలాంటి సమయాల్లోనే ఆయన అంతర్యం లోకి తొంగి చూసే అవకాశం లభించింది.

"నన్ను గురించి మీకీసరికి తెలవలసిన భోగట్టా చేతే ఉంటుంది రావుగారూ. నేను డబ్బు మనిషి నని . . ." అని ప్రారంభించాడు ఒక రోజు.

"అదేం లేదు డాక్టరుగారూ" అని మధ్యలో అడ్డుకున్నాను.

"నాకు తెలుసు రావుగారూ. మీ రుండండి. కాస్త మొహమాటం పక్కకు నెట్టి మాట్లాడు కుందాం.

నిజమే నేను నిక్కచ్చిగ డబ్బు తీసుకుంటాను. కాని, ట్రీట్‌మెంట్ పుచ్చుకునే వాడి దగ్గరే తీసుకుంటాను కాని, మరెవ్వరినీ దేబిరించను. కదా? పైగా ఖరీదైన మందులూ, ఇంజక్షన్లూ ఇచ్చి పేషెంటు బాగోగులు గమనించి, నా కాలమూ, టాలెంట్సూ అతడి కోసం వినియోగించినప్పుడు దానికి తగ్గ ఫీజు వసూలు చెయ్యటం ఏం నేరమంటాను? నా చదువుకు నే నెంత కష్టపడ్డాను? ఖర్చు పెట్టాను? అవన్నీ ఎవరైనా పట్టించుకున్నారా? పైగా నేను సంపాదించే ప్రతి పైసా న్యాయార్జితం—లెక్కలు కట్టి ఇన్‌కమ్ టాక్స్ చెల్లించి ప్రభుత్వానికి ప్రజలకూ తెలిసిన ఆదాయమే కదా. ఎందుకంట చాలా మందికి బాధ?" అన్నాడు కొద్దిపాటి ఆవేశంతో.

"కావచ్చండి. మీ రన్నదానిలో కొంత నిజం లేక పోలేదు" అన్నాను జాగ్రత్తగా.

"కొంత నిజమేమిటండి. అంతా నిజమే. న్యాయమే. ఈవిషయాల్లో కాంప్రమైజేమిటి?" అన్నాడాయన.

"నా ఉద్దేశమూ అదేననుకోండి. కాని, మన సంఘంలో ఎంతమందో బీదా బిక్కీ, దిగువ మధ్య తరగతి జీవులూ ఉన్నారు కదా. వారికి నా బోటి వాడేమి చెయ్యగలడు చెప్పండి? మీ సంపాదనలో ఏ పదో వంతనుకోండి. లేక రోజూ మీ వద్ద కొచ్చే పేషెంట్లలో ఒకరి ననుకోండి, వాళ్ళ [illegible] నైతిక బాధ్యత మీ కుంటుంటాను. అదో గొప్ప అవకాశంగా భావించాకో కూడదా?" అన్నాను.

"బీదా బిక్కీ కోసమే [illegible] గవర్నమెంటు హాస్పిటల్స్ ఉంటాయి? ప్రభుత్వం డబ్బు ఖర్చు పెట్టి వాటికి వేలా జీతా లిచ్చి డాక్టర్లని పెట్టి, మందులు ఇవ్వటెందుకు? నా దగ్గర బీదవాళ్ళు నా ఖర్చుతో ట్రీట్‌మెంటు తీసుకోటానికా?

నా వృత్తిలో నేను ఎథికల్‌గానే ఉంటున్నాను. నేనెవరికీ నిర్లక్ష్యంగా వైద్యం చెయ్యటం కానీ, హిపోక్రటిక్ ప్రమాణాన్ని ఏ క్షణంలో నైనా అతిక్రమించటం కాని ఎరుగను. కాదంటే ప్రతిఫలంగా డబ్బు తీసుకుంటాను. అదైనా నా దగ్గరకు వచ్చి డబ్బివ్వగలిగిన వాళ్ళ దగ్గరే కదా?" అన్నాడు డాక్టర్ రాజారావు.

సూక్ష్మంగా ఇదీ ఆయన డిఫెన్స్.

* * *

ఒకనాటి సాయంత్రం మామూలుగానే డిస్పెన్సరీకి వెళ్ళి కూర్చున్నాను. పిచ్చాపాటీ మధ్య హార్లిక్స్ తెప్పించి ఇచ్చాడు. ఇక వెళదా మనుకునే లోపల ఏ [illegible] వయస్సున్నా డు లోపలి కొచ్చాడు. ఏదో జబ్బుతో నీరసించి పోయినట్లున్నా డా వ్యక్తి. పైగా బాగా బీదవాడిలా ఉన్నాడు బట్టలూ అవీ చూస్తే. డాక్టరుకి వినయంగా నమస్కరించి ఒదిగి నిలుచున్నాడు.

"ఏమోయ్ బండెప్పా. ఈవేళప్పుడు రావద్దన్నానా? ఇప్పుడెవర్నీ చూడను. వెళ్ళి పొద్దున రా. నీ ఎక్స్‌రే తయారౌతుంది. వెంకటేశ్వర్లుకూడా తీసుకుని రేపు ఉదయం రా. విషయాలు చెబుతాను" అన్నాడు డాక్టరు.

"ఈ రాత్రికే మా ఊరికి బండి కడుతున్నా బాబయ్యా! బండిలో వెళ్ళకపోతే బస్సు ఛార్జీ పెట్టుకోవాలి. చిటికంతలో వెంకటేశుల్ని తీసుకొస్తాను. కాదనకండి. దయుంచండయ్యా" అని ప్రాధేయ పడ్డాడు.

"సరే, ఉండేగు. మరో అరగంటలోగా నేను వెళ్ళి పోతాను. త్వరగా రా పో" అని కనికరించాడు. అతను మా ఇద్దరికీ నమస్కారాలు పెట్టి బయటికి వెళ్ళాడు.

డాక్టర్ రాజారావు వెంటనే లోపలి కెళ్ళి ఒక ఎక్స్‌రే నెగటివ్ తెచ్చి నా కందించాడు. "చూడండి రావుగారూ. ఇతడికి టి. బి. బాగా ముదిరింది. ఒక లంగ్ పూర్తిగ దెబ్బ తింది. కేవలం బలవర్ధకమైన ఆహారం తిని, రెగ్యులర్‌గ మంచి మందులూ, ఇంజెక్షన్లూ కోర్సులా ఓ రెండు నెలలు తీసుకుని బాగా రెస్టు తీసుకుంటే తప్ప బతకడు" అన్నాడు.

నాకు గుండె ఒకసారి ఆగి తిరిగి కొట్టుకోవటం మొదలెట్టినట్లైంది. నిజానికి ఎక్స్‌రే నెగటివ్ చూసి అర్థం చేసుకోలేను కాని, డాక్టరు చెప్పింది విన్నాక ఆ నెగటివ్ స్పష్టంగా అర్థమైనట్లనిపించింది. మౌనంగా ఉండిపోయాను.

"వీడు మా పాలివాడు వెంకటేశ్వర్లని రెకమెండేషన్ తెచ్చాడు. కూలి నాలి చేసుకుని బతికే వాడు. పదుగురు పిల్లలతో సంసారం ఈదటమే వీడికి గగనమై పోతుంటే ఈ జబ్బొకటి. వీణ్ణి ఈ ఊరి ఆస్పత్రిలో చేర్చినా లాభం లేదు. మంచి శానిటోరియంలో చేర్పిస్తే నయం కావచ్చు [illegible] వీడి కా తాహతు లేదు. వీడి ఖర్మ అంతే" అన్నాడు డాక్టరు.

నేను నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయాను. కాని, ఆయనకు నా సమాధానం కాదు కావలసిందనిపించింది. ఒక దెబ్బ లాంటి కొరడాలాగా ఝుళిపించింది. ఒక నిండు ప్రాణం జీవన్మరణ సమస్య, వాడి కుటుంబం ముక్కలు చెదిరిన విస్తరిలా బజారు పాలయ్యే పరిస్థితి—ఇద్దరు చదువుకున్న వారికీ కేవలం వాగ్వివాదానికి సబ్జెక్టు. ఎంత డబ్బు పోసి [illegible] అయినా అంతరాత్మ అనే దాన్ని పీల్చి పిప్పి చేసే లవణాలున్నాయి. రక్షించాల్సిన [illegible] ఎంతైనా ఉందనిపించింది నా [illegible].

"మీరు మాతో అనుకోవటం. . ." [illegible]

"[illegible]" [illegible] డాక్టరు [illegible]. ఇద్దరూ డాక్టరుకి [illegible]

[illegible]

"తేదా నే [illegible] ట్రీట్‌మెంటు ఇచ్చి [illegible]!"

"చూడండి. డాక్టరుగారూ. మీకు వెయ్యి రూపాయలో లెక్కలోది కాదు నిజానికి. కాని అలా ఖర్చు చేసి ఒక దిక్కులేని వాణ్ణి ట్రీట్ చెయ్యడం మీ ప్రిన్సిపుల్స్‌కి వ్యతిరేకం మనుకుంటాను" అన్నాను పీల్చవంత వ్యంగ్యాన్ని జోడిస్తూ.

"రిలాక్స్ మిస్టర్ రావ్ ఎండ్ లిజన్. ఈ సంగతి జాగ్రత్తగా ఉంచు, మీకు డ్యూయలిజమ్ అన్న ఫిలాసఫీ తెలుసనుకుంటాను. ద్వైతమంటాం దాన్ని మేము. అదే మనకు మార్గం. ఈ కాన్షన్సనీ, అంతరాత్మ ప్రబోధ మనీ అంటామే అవి చాలా జటిలమైన వ్యవహారాలు. అంతరాత్మ ఒక మనిషి పెరిగిన సాంఘిక మత సాంప్రదాయాలకు సబ్‌సర్వియెంట్. మనం ప్రబోధించినట్లు నడుస్తుంది. అది బుద్ధితోటి ముడి వడ్డ పదార్థం. మనిషి యొక్క జ్ఞానానికి సంబంధించినది. నేను నమ్మేది వీటికి మించిన మరో గొప్ప శక్తిని. ఆ శక్తే నన్ను శాసిస్తుంది. నేను చేసిన పనుల బాగోగులు ఫలితాల బాధ, బాధ్యత ఆశక్తికి సంబంధించినవే. నాదేం లేదు. అందుకే మీ లాంటి వాళ్ళు సంకోచించే భయపడే విషయాల్ని నిరపేక్షంగా తీసుకో గలుగుతాను. అద్వైతం అలా కాదు. అంతా నేనే వని తమనీ ఆశక్తినీ ఐడెంటిఫై చేసుకుని బాధపడతారు అద్వైతులు. అప్పుడే మీ అంతరాత్మకు ఎక్కడలేని బరువూ [illegible]

సుఖదుఃఖాలు

స్నేహంవల్ల ఆనందం ఎక్కువవుతుంది. దుఃఖం ఉపశమిస్తుంది. ఆనందాన్ని పెంచుకోవడం వల్ల దుఃఖాన్ని మరచిపోవచ్చు.

—ఎడిసన్

బాధ్యతలూ మీదపడతాయి. వీటికి మానవ మేధస్సుకున్నంత పరిమితులన్నీ ఉన్నాయి. అందుకే మీకు దుఃఖావేశం ఉన్నది. ఇప్పుడు చెప్పండి. నా దృక్పథంలో లోపమేమిటో వింటాను" అన్నాడు ఉద్వేగంతో.

"ఇది ఎస్కేపిజం. సరే. మీరు దాన్ని నిజంగా నమ్ముతారని ఆ మనోధైర్యం మీకు సడలకుండా ఉండాలని నా కోరిక" అని ముగించాను.

కానీ, ఈ వ్యవహారం అంతటితో ముగియలేదు.

మరో నెల తరువాత ఒక ఉదయం కాఫీ తాగి గది [illegible] డాక్టరు గారి [illegible] డ్రైవరు సీట్లో ఆయనే ఉన్నాడు.

"[illegible]" అన్నాను. డాక్టరు కారు దిగకుండానే—"ఇలా రండి రావ్ గారూ! [illegible]" [illegible]

[illegible]

[illegible] ఎంగి వెళ్ళాలి" అన్నాడు డాక్టర్.

ఎవరూ నాలుగు మైళ్ళు నిశ్శబ్దంగా ప్రయాణం చేశాము. ఏదో విషయాన్ని గూర్చి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నట్లు కనబడిందాయన వాలకం. సీరియస్‌గా ఉన్నాడు.

"చూడండి మిస్టర్ రావ్! ఎథిక్స్ అన్నవి ఒక రకమైన కట్టుబాట్లు. అవి ఏర్పరచిన నాటి సాంఘిక పరిస్థితులు ఆ నియమాల అవసరాన్ని గుర్తు చేస్తాయి. ఆ పరిస్థితుల్లో మానవుడు ఎలా నడవాలి అని యోచించి నిర్మించిన నియమాలేకాని, అవి ప్రతి యుగానికీ శతాబ్దాల తరవాత కూడా ఎంతో మార్పు చెందిన సంఘానికీ వర్తించాలంటే ఎలా పట్టుకుంటారు?" అని ప్రశ్నించాడు.

నిజమే ననిపించింది. ఒప్పుకున్నాను.

"అందుకే డాక్టరు గారూ, ఎథిక్స్ అంటే ఏదో పుస్తకంలో రాసిన నాలుగు సూక్తులు కాదు. మనిషెంత మారినా బేసిక్‌గా మానవత్వమనే దొకటి అతన్ని ఒక ఉన్నత స్థానంలో ఎప్పుడూ నిలబెడుతుంది. ఆ మానవత్వమే ఎథిక్స్‌కి గీటురాయి కావాలి. దీనికిఅన్వయం చెప్పుకోవాల్సింది వేదాంతార్థాలతోకాదు, వీటికిరెండువేపులాపదునే.మీలాటివదువూ సంస్కారం కలిగినటువంటివారికి మనం ఉచితంగా చేసే దానికీ, [illegible]

క్యాన్సర్, అంతకీ [illegible]" అన్నాను [illegible].

అంతలో కారు [illegible] వచ్చి [illegible] చేరోడ్డు పైకి ఎక్కింది. [illegible] ఆగింది కారు. శబ్దంవిని [illegible] ధరించిన వ్యక్తి బయటికొచ్చాడు. దానిని చూడగానే హడావుడి పడ్డాడు. తరవాత [illegible] కొన్ని టీపాయ్ కాఫీలయ్యాయి. [illegible]

ఆ ఉపోద్ఘాతం [illegible] మాయ్యాడు. [illegible] డాక్టర్ గారి [illegible] గురించి మాట్లాడుకున్నారు. [illegible] [illegible] విషయాలు. [illegible] చేయి వెళ్తూ.

"చూడండి శర్మగారూ! మా [illegible] వాడు [illegible] వాడి [illegible]?" అని అడిగాడు.

"[illegible] జేసింది [illegible] దాన్ని చిన్నప్పటి [illegible]" అన్నాడు [illegible]. "[illegible] ఎంపిటే పోతే [illegible]" అన్నాడు డాక్టరు. [illegible]

[illegible]

[illegible] కుంగాడూ చెప్పరా ని. వాడి [illegible] డాక్టర్ని కుర్రాడితో మెడిసిన్ [illegible] చెప్పించాడు—"ఎలా గుందిరా బండీ" అని అడుగుతూ.

"ఏం చెప్పాలి బాబయ్యా. [illegible] గదా" అని బావురుమని ఏడ్చేశాడు. "[illegible] చేసేలా పోతాను. నా బిడ్డలో, ఆడది..." [illegible] పెట్టాడు. మరోసారి పరీక్ష చేసి ఒక టానిక్ సీసా, ఒక శరన్నైన మాత్రలూ ఇచ్చి "ఇవి వాడరా. భయపడకు దేవుడున్నాడు" అన్నాడు డాక్టరు.

"ఉన్నాడండి. లేకపోతే తమరిలా వచ్చి మమ్మ చూస్తారా బాబూ. ఇక నాకేం ఫరవాలేదయ్యా" అన్నాడు వాడు. [illegible]

"మోవలెస్ రావు గారూ! వాడింక [illegible] బతకడు. ఏ ట్రీట్‌మెంటూ పనికిరాని స్థితి కొచ్చేశాడు. నే నిప్పుడు పదివేల రూపాయలైనా ఖర్చుపెట్టాలని ఉంది కాని లాభంలేదు. జీవితంలో మొదటిసారిగా అనెథికల్‌గా ప్రవర్తించానేమోనన్న బాధ మిగిలించి వీడు వెళ్ళిపోతాడు. లేదా నా ఎథిక్స్ ఏమిటో మొదటిసారి నా కవగాహనైంది. లెట్స్‌గెట్ [illegible] పర్" అన్నాడు డాక్టరు కారులో కూర్చుంటూ.

దుమ్ము రేపుకుంటూ [illegible] ఉప్పునైనా [illegible] కారు.